

Vergaderjaar 2007–2008

31 200 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2008

Nr. 231

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juli 2008

Hierbij doe ik u verslag van de belangrijkste resultaten van de 60ste conferentie van de Internationale Walvisvaart Commissie (IWC), die van 23 t/m 27 juni jongstleden in Santiago, Chili is gehouden.

EU-coördinatie

Voor het eerst was door de Milieuraad een gemeenschappelijk mandaat vastgesteld voor de EU-lidstaten die ook lid zijn van de IWC. Dit mandaat gold alleen voor deze 60ste conferentie van de IWC. De Europese Commissie wilde met een gezamenlijke positie meer gewicht in de schaal leggen en daarmee de positie van de beschermingsgezinde landen versterken. Denemarken was met het oog op zijn overzeese gebiedsdelen (Groenland en de Faröer eilanden) hiervan uitgezonderd (Artikel 25 van het Verdrag van Maastricht). Een gemeenschappelijk mandaat betekent dat afwijkende standpunten van EU-lidstaten (Denemarken uitgezonderd), niet meer in de plenaire vergadering ingebracht konden worden. Ook Nederland kan hiermee in de toekomst te maken krijgen.

Het gezamenlijk optreden van de EU-lidstaten werd door de landen, die voor de walvisjacht zijn, niet onverdeeld met enthousiasme begroet. De EU-lidstaten hadden nu samen een blokkerende minderheid voor voorstellen die een wijziging in het Schedule¹ van de Internationale Conventie voor de Regulering van de Walvisvaart (ICRW) vereisen. Het eerste resultaat was het verwerpen van een ingediende resolutie van Denemarken voor Groenland om een quotum toegekend te krijgen van tien bultrugwalvissen voor hun autochtone walvisvaart (zie ook het kopje Autochtone walvisvaart).

¹ In de Schedule staan de regels van de ICRW omschreven.

De toekomst van de IWC

Dit jaar is een start gemaakt met het proces voor de toekomst van de IWC. Dit is belangrijk, omdat de walvisjagende partijen aan het nut van de IWC twijfelen, terwijl we de IWC juist nodig hebben om de walvis te beschermen. Nu zijn de eerste concrete stappen gezet om te kijken hoe de partijen gezamenlijk met de IWC – als dé autoriteit voor de bescherming en het beheer van walvissen – verder kunnen gaan.

De IWC heeft reeds de eerste vier van de acht stappen van het toekomstgerichte proces succesvol doorlopen:

1. een oplossing moet in een pakketafpraak gevonden worden;
2. een dergelijke pakketafpraak zal met consensus moeten worden aangenomen;
3. de IWC-leden hebben de elementen geïdentificeerd die in een pakketafpraak terug zouden moeten komen; en
4. een werkgroep voor de toekomst van de IWC is ingesteld om de geïdentificeerde elementen verder uit te werken en dit voor de tussentijdse vergadering van de IWC (in maart 2009) voor te bereiden.

Nederland is uitgenodigd deel te nemen aan deze werkgroep. Nederland zal dit doen met open oor, zonder de kaders in Europees en nationaal verband uit het oog te verliezen.

Het Amerikaans voorzitterschap wil het proces voor de toekomst van de IWC in 2009 tijdens de 61ste conferentie van de IWC graag positief afronden. Daartoe moeten de volgende stappen worden gezet:

5. de ontwikkeling van de eerste voorstellen voor één of meer pakketafspraken door de werkgroep voor de toekomst van de IWC;
6. de bespreking van deze voorstellen door alle IWC-leden tijdens de tussentijdse vergadering in maart 2009;
7. het verder doorontwikkelen van één of meer mogelijke pakketafspraken; en
8. overeenstemming bereiken over één pakketafpraak of het in zicht hebben van één pakketafpraak tijdens de 61ste conferentie van de IWC.

Ik hoop dat dit proces de partijen aan de organisatie zal binden en dat de landen met zeer uiteenlopende belangen zullen beseffen dat enkel binnen de IWC een duurzame oplossing gevonden kan worden. Ik heb vertrouwen in de betrokkenheid en het doorzettingsvermogen van het Amerikaanse voorzitterschap om dit proces zo goed mogelijk te begeleiden. In 2010 zal het driejarig voorzitterschap overgaan naar Japan.

Reservaten en kleinschalige walvisvaart

De onderwerpen reservaten en kleinschalige walvisvaart keren ieder jaar terug op de agenda. Dit jaar riep de voorzitter alle IWC-leden op om naar consensus te streven en om deze polariserende onderwerpen te vermijden. Het verleden heeft geleerd dat dit heel moeilijk is. Ieder jaar dienen Brazilië en Japan resoluties in: Brazilië voor erkenning van een walvisreservaat in de Zuid-Atlantische Oceaan en Japan voor erkenning van een nieuw type walvisjacht «small-type coastal whaling». Dit jaar hebben beide partijen daarvan afgezien om het delicate toekomstgerichte proces van de IWC een kans te geven.

Autochtone walvisvaart

Denemarken diende namens Groenland een resolutie in voor een jaarlijks vangstquotum van tien bultrugwalvissen voor de periode van 2008–2012. Vorig jaar diende Denemarken dit verzoek ook al in voor Groenland. Toen ontbrak echter de wetenschappelijke onderbouwing. Dat advies was nu wel beschikbaar. Het Wetenschappelijk Comité van de IWC oordeelde dat het wegnemen van tien bultruggen in het jaar 2008 als onschadelijk voor de populatie kan worden beschouwd.

De EU-lidstaten konden deze resolutie om twee redenen niet steunen. De EU beriep zich op het voorzorgsprincipe, want de EU was onvoldoende overtuigd om een nieuwe soort voor de komende vijf jaar aan de bejaagbare lijst van Groenland toe te voegen. Daarnaast was de EU van mening dat Groenland de autochtone behoefte aan walvisvlees onvoldoende inzichtelijk heeft gemaakt.

Er bestaat spanning tussen enerzijds het recht van een autochtone bevolking om te jagen op walvissen vanuit sociaal, cultureel en economisch leefpatroon – zoals verwoord in de VN-Verklaring van de Rechten van de Inheemse Volken – en anderzijds de bescherming van de walvis. Het standpunt van de EU-lidstaten werd door landen met autochtone bevolkingsgroepen en door landen met (autochtone) walvisjacht als een inbreuk ervaren op hun rechten. Het besluit om het Groenlandse voorstel af te wijzen leidde tot meer twijfel over het functioneren van de IWC als organisatie en meer zorgen over het toekomstgerichte proces van de IWC.

Beschermingscomité

Het beschermingscomité kijkt naar andere bedreigingen voor de walvis dan de jacht. De hoofdpunten van dit jaar waren de volgende.

Grijze walvis

Er werd stilgestaan bij de bedreigde grijze walvis uit de noordwestelijke Stille Zuidzee. De leefomgeving van de nog maar 120 walvissen wordt verstoord door olie- en gaswinning bij het Russische eiland Sakhalin. Bovendien zijn een aantal grijze walvissen in visnetten verstrikt geraakt, waardoor de populatie nog kwetsbaarder is geworden. De IWC werkt aan het verhelpen van de bedreigingen voor deze soort en zal hiervoor blijven samenwerken met de «IUCN Western Gray Whale Advisory Committee». Een van de aspecten waar de IWC onderzoek naar laat doen is het minimaliseren van negatieve effecten – door wetenschappelijk onderzoek – op deze bedreigde populatie.

Botsingen van schepen met walvissen

Botsingen van schepen met walvissen en het verstrikt raken van walvissen in visnetten zijn een grote bedreiging voor de noordwestelijke Atlantische noordkaper populatie van 300 walvissen. De IWC werkt eraan deze bedreigingen op te heffen. Meer in het algemeen zal door de IWC worden bevestigd dat er een internationale database wordt opgezet met gerapporteerde botsingen van schepen met walvissen. Daardoor zal een overzicht van de omvang van dit probleem wereldwijd worden verkregen en een betere analyse mogelijk zijn naar de factoren die tot botsingen leiden.

Walvistoerisme

Dit jaar was veel aandacht voor walvistoerisme. Het economisch belang

bij het duurzaam gebruik maken van walvissen wordt groter geacht wanneer ze keer op keer gezien kunnen worden, in plaats van één keer afgeschoten. Zuid-Afrika en de groep Latijns-Amerikaanse landen vertoonden een film waarbij de doorwerking van walvistoerisme in de lokale economie zichtbaar werd. De IWC zal verder gaan met de evaluatie van zowel de positieve als de negatieve kanten van walvistoerisme. Daarmee kan zij via haar wetenschappelijk comité bijdragen aan efficiënte richtlijnen voor walvistoerisme en waar nodig gedragscodes aanbevelen gebaseerd op ervaringen en goede voorbeelden.

Verhoudingen in de IWC

Tijdens deze conferentie bestond de IWC uit 81 leden. Met de komst van een gezamenlijke positie van de EU-lidstaten is het speelveld zichtbaar in drie groepen verdeeld. De groep beschermingsgezinde landen bestaat uit onder anderen de Europese lidstaten, de Latijns-Amerikaanse landen, India, Israël, Australië en Nieuw-Zeeland. De voorstanders van de walvisjacht zijn onder anderen Japan, Noorwegen, IJsland, veel Afrikaanse, Aziatische en Caribische landen. Daar tussenin bevinden zich landen als de Verenigde Staten, Rusland, Denemarken, Zwitserland en Zuid-Afrika.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg